

ISUS — UZOR ZNAČAJ

HTIO bih da iznesem lijepu sliku Isusovu, ali je to težak i pretežak posao za čovječji duh i čovječje pero. Najznačajnijim i nenatkriljivim crtama prikazaše Isusa Evanđelisti, koje je sam Duh Sveti nadahnjivao, kad su pisali Isusov život. Iz toga vrela treba, da upijamo divnu Isusovu sliku.

Ali kako mi u ovoj našoj raspravi govorimo o značaju, dakle o čudorednoj veličini ili svetosti, hoćemo barem koju reći o Isusovoj svetosti (prema onome, što je o tom napisao Dr. Gerhard Esser u djelu: Religion, Cristentum, Kirche. Eine Apologetik für wissenschaftlich Gebildete. 2. Band).

Pripovijeda se, da je umjetnik Fra Angelico di Fiesole slikao Kristovo lice klečeći. Tko da prikaže Kristovo dostojanstvo ljudskim umijećem? Uistinu Kristova slika sjaje Božanskom ljepotom, a ipak nam je svojom čovječjom naravi blizu. Kao Sunce je nad nama privlačeći sve ljude dobre volje. Slika je muža. Nije se pojavio kao kralj, državnik, filozof. Sva je veličina duha sama za sebe, bez kreposti, malena.

Svaki čovjek mora reći s Apostolom Pavlom: Ja nesrećni čovjek. Tko će me izbaviti od ovoga smrtnog tijela« (Rim. 7, 24). Isus Krist stoji bez ikakova nedostatka među grešnim čovječanstvom. Milosrdno gleda na preljubnicu govoreći: »Koji je među vama bez grijeha, neka prvi baci kamen na nj!« (Iv. 8, 7). I odoše jedan za drugim. Svojim pak ljutim neprijateljima dovikuje: »Tko će me od vas prekoriti za grijeh?« (Iv. 8, 46) Židovi šute.

Cesto puta su inače veliki muževi bili maleni u očima onih, koji su ih izbliza gledali, jer su na njima opažali i ljudske slabosti, koje se izdaleka ne vide. Naprotiv apostoli i evanđelisti s najvećim zanosom crtaju Isusa. Da navedem samo nešto primjera radi. Apostol Pavao započinje svoju poslanicu Židovima (1, 1-13): »Život« 1930. (XI) Br. 7.

ovako oduševljeno govoreći o Isusu: »Bog, koji je nekada mnogo puta i različitim načinom govorio ocima po prorocima, progovori nama u posljednje dane ove po Sinu, kojega postavi baštinikom svemu, po kojemu stvori i svijet. On, jer je sjaj slave i živa slika bivstva njegova, nosi sve silnom riječju svojom, i očistivši nas od grijeha sjede s desne strane veličanstva na visini; te postade toliko moćniji od anđela, koliko je slavnije ime od njih baštinio. Jer kojemu od anđela reče ikada: Ti si Sin moj, ja sam te danas rodio? i opet: Ja ću mu biti Otac, i on će mi biti Sin? I opet kad uvodi prvorodenoga u svijet govori: I neka mu se poklone svi anđeli Božji. I anđelima govori: Koji čini anđele svoje vjetrove, i sluge svoje plamen ognjeni. Ali Sinu: Prijestolje je tvoje, Bože u vijekove vijekova. Žezlo je pravde, žezlo kraljevstva tvoga. Ljubiš pravdu, i mrziš na bezakonje; zato te pomaza, o Bože, Bog tvoj uljem radosti većma nego drugove tvoje . . . A kome je ikad od anđela govorio: Sjedi meni s desne strane, dok položim neprijatelje tvoje za podnožje nogama tvojim.« Kad bih htio sve iznijeti, što govore apostoli i evanđelisti o Isusu, morao bih prepisati gotovo cijeli Novi zavjet. Nesamo to. Nego bih trebao ispisati mnogu i mnogu stranu iz Staroga zavjeta, jer i u Starom zavjetu rišu patrijarsi i proroci Isusa zanosnim slikama.

Isus propovijeda pokoru. Svijestan je o svojoj neokaljanosti. Sve promatra u čudorednom ogledalu. Kad ozdravljuje tjelesno bolesne, gleda više na moralne rane. Pavao propovijeda, ali se brine i za svoje spasenje. Kod Krista nema toga. On ljudima naláže: Bdište i molite se, da ne padnete u napast (Lk. 22, 46).

A ipak ljudski govoreći njegov život nije bio bez opasnosti. Imao je da izvrši najveće zadaće, da prinese najteže žrtve. Vazda je miran, sjedinjen s Bogom. Raduje se s radosnima, tužuje sa žalosnima. Ne bježi od ljudi. Traži ih. Drugi i najveći sveći osjećaju opreku među čovječjom naravi i milosti Božjom. U Isusa je potpuna harmonija. Nitko nije vrijedan da odriješ remena na obuču njegovoj. Čudo nad čudesima je Isusova svetost. To mu priznaju i njegovi zakleti neprijatelji. Čudo u moralnom redu nadvisuje čudesa u fizičkom redu. Moralni je red viši od fizičkoga. Isusu je moralni red nad sve: »Što koristi čovjeku, ako sav svijet dobije a duši svojoj naudi? ili kakovu će zamjenu dati čovjek za dušu svoju?« (Mt. 16, 26).

No Isus nesamo da nema ljage na svojoj duši, nego je u njega i punina kreposti. Plato u svojoj »Republici« iznosi sliku savršena pravednika: »Poredimo nepravednoga s pravednim, s iskrenim i plemenitim čovjekom, koji hoće ne da izgleda pravedan, nego da bude. Naprije se zahtijeva od njega dobra nakana; jer, ako se pokaže kao pravedan, štovat će ga i darivati kao pravednika, pa nije izvjesno, da li je pravedan zbog pravednosti ili časti radi. Dalje treba da nema ništa osim pravednosti, da dođe u sukob s vlašću, tako te bude držan za najnepravednijega, premda sam nije učinio ništa nepravedno, da budemo uvjereni o njegovoj pra-

vednosti, da ne uskoleba zbog ocrnjivanja i svega, što otud izlazi, već da ostane nepokolebljiv do smrti . . . Ali oni vele, da će takav pravednik biti bičovan, svezan, oslijepjen, i, pošto pretrpi sve muke, da će biti o stup svezan, te uzmogne zahtijevati biti pravedan, a ne izgledati.« Lijepa slika, koju Ecce homo daleko nadmašuje.

U ćudoredu kao i u umjetnosti riječi su ništa, djela sve. A najveći je onaj, tko je u riječima i djelima velik. Isus je svoju nauku živio, svoj život učio. U Isusu ističu se sve kreposti u divnoj harmoniji, kao boje spektra u sunčanom svijetlu. Neovisan, slobodan, s kraljevskim dostojanstvom ponizan. Čije je srce bilo poniznije od njegovog? Poniznost ga obasjava od jaslica do križa. Ta je poniznost čista ljubav, požrtvovna, a nije koprena taštine. Nije stoička (odi profanum vulgus et arceo) oholost zbog vlastite pravednosti. Njegova poniznost nije u pogibli da bude slaba, da laska. Njegova poniznost je služba istini i dobroti.

Isus nije jednostran. Veliki muževi imaju jednostranosti, koje su ujedno njihovè svijetle i tamne točke. Nikad nije trebao Isus što popravljati, modificirati.

Tko je ikad dublje osjetio čovječju bijedu od Isusa? A tko je manje čovjeka prezirao od njega? Tko je više čovjeka ljubio? Tko je manje čovjeka trebao? Sveti, koji mrzi na grijeh, prijatelj je grešnika, tješitelj bijednih. Isus ne boluje s pesimizma, s budističke apatije. On nadvladava zlo dobrim. Neustrašljiv je! Sa svom dušom vrši svoju službu. Nikad se nije vidjela tolika energija. Lav je, a i jaganjac. S mudročcu zmije spaja golubinju priprostost. Njegova dobrohotnost ne postaje slabost, njegova ljubav sentimentalnost. U njemu je sve veliko. Ljubi neprijatelje svoje i moli za njih, blagoslivlja i posljednje dijete, govori sa Samarijkom. U desnici mu je mač za slavu Božju, ujedno donosi mir. Ruka, što obuzdava valove i tjera trgovce iz hrama, pere noge učenicima i spušta se na nedužne dječje glavice. Oko, što gleda nebeske tajne, milosrdno počiva na grešnicima, zahvalno nad Majkom i Ivanom pod križem.

Isus govori ozbiljno o dužnosti, ali je ujedno njegov govor blag, budi pouzdanje. Lomi grešni jaram, palođa diže. Nemilosrdno žigoše grijeh u mislima, a raduje se nad obraćenjem jednoga grešnika: stučene trske ne lomi, i stijenja, što se dimi, ne trne.

Kako ga ruže, sramote, a on ne upotrebljava svoje sile. Ne svladava se, jer nema unutarnje borbe. Kakova razlika među njim i apostolom Pavlom!

Sve su kreposti Isusove izlazile iz dubokog izvora ljubavi, koja ih je sve vezala. Isus poznaie samo jedno ielo: volju svoga Oca nebeskoga. Isusov je život ljubav k Bogu. Njegova je ljubav k nama čista, djelotvorna, požrtvovna, općenita. U Isusovoj ljubavi ukazala se na zemlji ljubav Božja. Raspeta ljubav. Sveci su loze na čokotu. Isus je nedostiživ ideal.

Kao što vino ima svoj miris po tlu, gdje raste, tako i sveci

nose biljege svoga vremena, narodnosti, obrazovanosti. Isus pak pripada cijelome čovječanstvu. On je za sve: za Grke, Rimljane, Židove, uke i neuke, bogate i siromašne, štovane i prezrene. Njegov primjer svijetli djeci, a da ga ne stižu ni najveći sveci. Križu Kristovu ima svagdje mjesta: u čeliji, u dvorani, u tvornici, u sudnici, u školi, na raskršćima. »Ja sam, koji svjedočim sâm za sebe, i Otac, koji me posla, svjedoči za mene« (Iv. 8, 18). »Kad podignete Sina čovječjega, onda ćete razumjeti, da sam ja, i da ništa sam od sebe ne činim, nego kako me nauči Otac, onako govorim« (Iv. 8, 28).

Budemo li Isusa uistinu poznavali, tad će nas ta spoznaja oduševiti, pa ćemo Isusa i ljubiti i slijediti.

